

HANKASALMI ARKEOLOGINEN TÄYDENNYSINVENTOINTI

Säkinmäen vesiosuuskunnan vesihuoltohanke
Hankaveden eteläpää, Suoliveden itäranta ja
Säkinmäen ympäristö

Johanna Seppä 2007

f 143537

MUSEOVIRASTO

SISÄLLYS

Johdanto		2
Tutkimushistoria		2
Vesistöhistoria		2
Inventointialueet		3
Inventoinnin menetelmiä		4
Inventoinnin tulokset		4
Taulukko kiinteät muinaisjäännökset ja irtolöydöt		6
Yleiskartta tarkastetuista alueista ja muinaisjäänöksistä		7
KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET		
1. Veitsiniemi	77010024	8
2. Matilanniemi	uusi 1000008051	10
3. Hietala	uusi 1000008052	12
IRTOLÖYTÖPAIKAT		
4. Alatalo	uusi 1000008053	14
5. Pellisensalmi 1	1000008055	16
6. Hankasalmen kirkonkylä 1	1000008056	18
7. Hankasalmen kirkonkylä 2	1000008057	19
8. Pellisensalmi 2	1000008058	20
9. Maso	1000008059	21
10. Pieni-Maso	1000008060	22
11. Halla-Aho	1000008061	24
12. Säkinmäen kansakoulu 1	(ei mj-rek numeroa)	25
13. Säkinmäen kansakoulu 2	(ei mj-rek numeroa)	26
Peruskarttaotteet		27
Negatiiviluettelo		30
Dialuettelo		30
Kuvataulut		31
Liitteet: vesijohtolinjaus		

Johdanto

Säkinmäen vesiosuuskunta on suunnitellut Hankasalmella vesihuoltohanketta, jonka johdosta alueella suoritettiin arkeologinen täydennysinventointi 7.5. – 10.5.2007.

Hankkeen alueella Säkinlahden itärannan Veitsiniemessä sijaitsee yksi muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös (Veitsiniemi-niminen kivikautinen asuinpaikka). Johtolinja sivuaa asuinpaikan aluetta, eikä asuinpaikan rajoja tunneta riittävän tarkasti.

Suunniteltu verkosto kulkee osittain alueilla, joita ei ole koskaan inventoitu arkeologisesti. Maaston, vesistöhistorian ja esihistoriallisten irtolöytöjen perusteella alueella oletettiin olevan vielä ennestään tuntemattomia muinaisjäänöksiä. Museovirasto esitti hankkeelle lisätutkimuksia, jotka suoritettiin verkostolle varatuilla alueilla Hankaveden eteläpäässä, Suoliveden itärannalla ja Säkinmäen ympäristössä. Tutkimuksiin käytettiin neljä kenttätyöpäivää.

Inventoinnin suoritti FM Johanna Seppä Museovirastosta. Yhteyshenkilöinä Säkinmäen vesiosuuskunnan puolesta toimivat osuuskunnan puheenjohtaja Jukka Montonen ja sihteeri Jukka Karjalainen.

Tutkimushistoria

Hankasalmella on inventoitu muinaisjäänöksiä aikaisemmin vuonna 1988, jolloin Timo Sepänmaa Keski-Suomen museosta tarkasti kunnan löytöpaikkoja arkeologisessa perusinventoinnissa. Veitsiniemen kivikautinen asuinpaikka löytyi vuonna 1988. Monia alueita jäi kuitenkin kokonaan tarkastamatta käytettävissä olevan ajan lyhyiden takia, esim. hankaveden ja Armisveden alue. Armisvedelle palattiin vuonna 1998, jolloin Timo Sepänmaa jatkoi siellä tarkastuksia rantakaava-alueella, tällöinkin vain kymmenen päivän ajan. Kirkonkylässä on myös tarkastettu pieniä kaava-alueita. Nämä tutkimukset on suorittanut Timo Jussila Mikroliitti oy:stä vuonna 2006 (Oikkolan ja Laitalan asemakaava-alueet). Timo Jussila löysi Oikkolan talon maalta kaksi kivikautista asuinpaikkaa, Oikkola 1 ja 2. Ne sijaitsevat samalla rantatörmällä kuin vesijohtolinjaus hieman pohjoisempana.

Näiden tutkimusten tietojen perusteella Hankasalmella on alueita, joissa lisätutkimukset ovat tarpeen maankäytön muuttuessa. Monin paikoin on erittäin todennäköistä, että kaikkia mahdollisia muinaisjäänöksiä ei ole vielä todettu ja ne ovat vaarassa tuhoutua. Muutamia kohtia vesihuoltohankkeen linjauksella valittiin näillä perusteilla tarkastettavaksi ennen kaivutyön aloittamista. Tarkastetut linjan alueet käyvät ilmi kartasta sivulla 7.

Vesistöhistoria

Vesistöhistoriaa alueella ei ole kattavasti selvitty. Seuraavassa esitetyt arviot perustuvat Timo Sepänmaan inventointikertomuksissaan (1988, 1998) antamiin tietoihin.

Ancylus-järven raja noin vuonna 8300 eKr on 120 – 130 m mpy korkeudella (Armisvedellä). Tällöin alueen järvet ovat kuuluneet suureen Ancylus-järven altaaseen.

Noin vuonna 5000 eKr Muinais-Päijänteiden maksimikorkeus Hankasalmen alueella oli 99 m mpy (eteläosa) ja 105 m mpy (pohjoisosa) välillä. Tarkastettujen alueiden järvien korkeudet ovat Hankavesi 98,8, Ylä-Raatinen 99,6, Suolivesi 99,1 ja Armisvesi 105,9 m mpy peruskartasta katsottuna. Tästä voidaan päätellä, että järvien kurouduttua itsenäisiksi altaiksi mahdollisesti jo ennen Muinais-Päijänteiden muodostumista, niiden pinta ei ole enää suuremmin muuttunut ja kivikautiset asuinpaikat ovat hyvin lähellä nykyistä rantaa. Yleensä löydöt näyttävätkin keskittyvän noin 100 m mpy törmän paikkeille. Osittain on kyse tutkimuksellisista seikoista, sillä näillä paikoin nykyisillä järvien rannoilla on peltoja, joista löydöt ovat hyvin näkyvissä. Kuten Sepänmaan tarkastuksista käy ilmi, asuinpaikkoja voi löytää myös tätä korkeammalta vanhemmilta rantatörmiltä, jopa Ancylus-järven aikaisilta.

Mahdollinen löytövyöhyke on nykyisestä järven pinnasta noin 100 m mpy 130 m mpy tasoon asti. Suunniteltu vesijohtolinja liikkui juuri tällä korkeusvälillä. Linja kulki sellaisessa maastossa, että siltä odotettiin löytyvän juuri asuinpaikkoja, lähinnä kivikautisia mutta myös myöhäisemmät historian vaiheet ovat tietysti mahdollisia.

Järvien pintaa on laskettu joskus 1920-30 -lukujen vaihteessa (suullinen tiedonanto paikkakunnalla) ja tämä rantavalli on myös hyvin selvästi näkyvissä. Osittain linja kulki tässä suhteellisen vastikään järven pohjana olleessa ranta-alueessa ja näillä paikoin tuskin on mitään esihistoriallista odotettavissa. Tällainen linjaus oli esim. kirkonkylän pohjoispuolisella Niemelän talon maalla. Koska vesistöhistoria ja järvien lasku-uomat ovat tarkemmin ajoittamatta, joissain tapauksissa järvien kaakkoisosissa hitaamman maankohoamisen alueilla voi olla tulvan alle jäänyttä kivikautista asutusta eli löytöjä nykyisen järven, em. ranta-alueen pohjasta.

Inventointialueet

Inventointialueita oli neljä. Ne käyvät ilmi yleiskartasta sivulla 7 (yleiskartta, tarkastetut alueet). Kaikki ovat pääosin Hankasalmen peruskarttalehdellä 322304. Pieni osa Säkinmäen tarkastusalueesta osuu Lummukan peruskarttalehdelle 322305. Liitteenä Insinööri-toimisto MVT oy:n kartat vesijohtolinjan reiteistä kertomuksen lopussa.

Ensimmäinen alue on kirkonkylän pohjoispuolella Hankaveden eteläpäässä pohjoisrannalla kilometrin matka Niemelän talosta Matilanlahteen. Linja kulkee pääosin entisessä järven pohjassa. Vain Matilanniemen talon eteläpuolella se on nostettu ylös peltoon.

Toinen alue on Ala-Raatisen ja Ylä-Raatisen itärannalla kahden kilometrin matkalla. Linja kulkee pitkin itärannan peltoa eri korkeuksilla.

Kolmas alue on Suoliveden itärannalla jatkuen noin kilometrin Hietalan talosta etelään. Masonlahden pohjoispään linjan osaan oli annettu Museovirastosta erityislupa kaivaa kohta ennen tarkastusta.

Neljäs alue oli suunniteltu tarkastettavaksi Säkinmäen kylässä Säkinlahden itäpuolella, Säkinlammen ympäristössä ja Säkinmäen itäpuolisessa laaksossa. Tärkein paikka tällä linjan osalla oli Veitsiniemen kivikautisen asuinpaikan ympäristö. Asuinpaikan ohittava linjan osa olikin kaivamatta mutta muuten linja oli kaivettu ilman Museoviraston lupaa

edellisenä syksynä. Linjan kohdalla myllätty maa tarkastettiin jälkikäteen. Tarkastetun alueen pituus Säkinmäen kylässä oli kolme kilometriä.

Inventoinnin menetelmiä

Vesijohtolinjan kaivanto sinänsä ei ollut kovin leveä. Tarkastettu alue oli luonnollisesti pelkkää kaivantoa laajempi. Peltoalueilla tarkastettiin käytännössä koko linjaa sivuava pelto pintapoimintana eli näkyvissä olevia löytöjä havainnoiden. Tarkastuksella pyrittiin selvittämään onko kyseisellä rinteellä kivikautista asuinpaikkaa ja millä korkeudella, osuuko linja asuinpaikkaan vain kulkeeko se sen ylä- tai alapuolella? Metsäisillä paikoilla kaivettiin lapiolla pieniä kuoppia linjalle. Tarkimmin tukittiin kohdat, joissa muinaisesta asutuksesta oli aikaisempia tai inventoinnissa esiin tulleita tietoja. Veitsiniemen asuinpaikan ohi kulkeva linjan osa koekuopitettiin, samoin Matilanniemen talon eteläpuolelta löytynyt uusi asuinpaikan kohta.

Inventoinnin tulokset

Inventoinnissa löydettiin kolme ennestään tuntematonta muinaisjäännöstä. Näistä kaksi sijaitsi täsmälleen vesijohtolinjalla, kohteet Matilanniemi ja Alatalo.

Matilanniemen talon eteläpuolisesta pellostä löytyi kivikautiseen asutukseen viittaavia kvartsi-iskoksia paikasta, jossa linja kulkee pellon poikki taloon. Linjan kohdalle kaivettiin maanomistajan läsnä ollessa noin 50x50 cm koekuoppia löytöalueelle. Asuinpaikka todettiin niin kyntämisen sekoittamaksi, että se ei estä linjan kaivamista tälle kohdin, eivätkä lisätutkimukset ole tarpeen. Katso kohde Matilanniemi sivulla 10. Matilanniemi sijaitsee ensimmäisellä tutkimusalueella lähinnä kirkonkylää.

Toinen vesijohtolinjan kohde sijaitsee Säkinmäen kylässä Alatalon eteläpuolella. Tähän linja oli jo kaivettu ja täytetystä maasta löytyi kaksi kvartsi-iskosta. Paikalla on todennäköisesti kivikautinen asuinpaikka, jota kaivutyö on rikkonut, mutta löydöt siitä ovat toistaiseksi hyvin vähäiset. Kohde rekisteröitiin irtolöytöpaikaksi, ks. Alatalo sivulla 14.

Kolmas uusi kohde ei osu linjalle vaan siitä noin 60 metriä sivuun, samaan peltoon alemmas rinteeseen. Tämäkään kohde ei vaikuta linjan kaivamiseen. Katso kohde Hietala sivulla 12. Hietala sijaitsee Suoliveden itärannalla.

Lisäksi tarkastettiin ennestään tunnettu kohde, Veitsiniemen kivikautinen asuinpaikka. Tälläkin kohtaa voitiin todeta linjan kulkevan asuinpaikka-alueen ulkopuolella. Myös Veitsiniemi sijaitsee Suoliveden itärannalla. Katso tarkempi kuvaus kohteen toimenpiteistä sivulla 8.

Ainoa tarkastetuista alueista, joka jäi aivan löydöttömäksi, on linjan alue Raatisessa. Täällä oli avointa peltoa vain alueen pohjoispäässä Suopellon talon ympäristössä. Vaikka Ala-Raatiseen laskeva peltorinne oli kylläkin aivan kelvollinen, mitään esihistoriallista ei näkynyt (muutamia luontaisen oloisia kvartseja). Linjan keskikohta jätettiin tarkastelussa väliin, koska se kulkee aivan nykyisen tien vieressä ylhäällä rinteellä. Eteläosassa Ylä-Raatisen rannoilla kaivettiin heinäpeltoihin muutamia koekuoppia mitään löytämättä.

Edempänä raportissa kuvaillaan linjan alueella tai sen läheisyydessä olevat kiinteät ja irtaimet muinaisjäännökset yksittäin karttaotteineen ja tarkemmin niihin liittyvät havainnot. Suurin osa siis *ei* sijaitse täsmälleen linjalla, eivätkä ne vaikuta vesijohdon kaivamiseen. Ne luetellaan arkeologisen työn pohjatietona.

Vesijohtolinjan inventoinnin sivussa löydettiin yksi uusi kivistinen asuinpaikka, joka ei liity mitenkään linjaan läheltä kirkonkylää Pellisensalmen itärannalta. Tätä kohdetta ei käsitellä tarkemmin tässä raportissa, vaan siitä on oma tarkastuskertomuksensa.

Inventoinnin tulosten perusteella vesijohto voidaan kaivaa suunniteltuun kohtaan ilman lisätutkimuksia.

Helsingissä 1.6.2007

FM Johanna Seppä

HANKASALMEN ARKEOLOGINEN TÄYDENNYSINVENTOINTI 2007

KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

inv. nro	mj-rek nro	laji	kohteen nimi	löydöt	ajoitus	peruskartta
1.	77010024	asuinpaikat	Veitsiniemi	KM 30994 kvartsia	kivikautinen	322304 Hankasalmi
2. uusi	1000008051	asuinpaikat	Maitlanniemi	KM 36667 kvartsia	kivikautinen	322304 Hankasalmi
3. uusi	1000008052	asuinpaikat	Hietala	KM 36668 kvartsia	kivikautinen	322304 Hankasalmi

IRTÖLÖYTÖPAIKAT

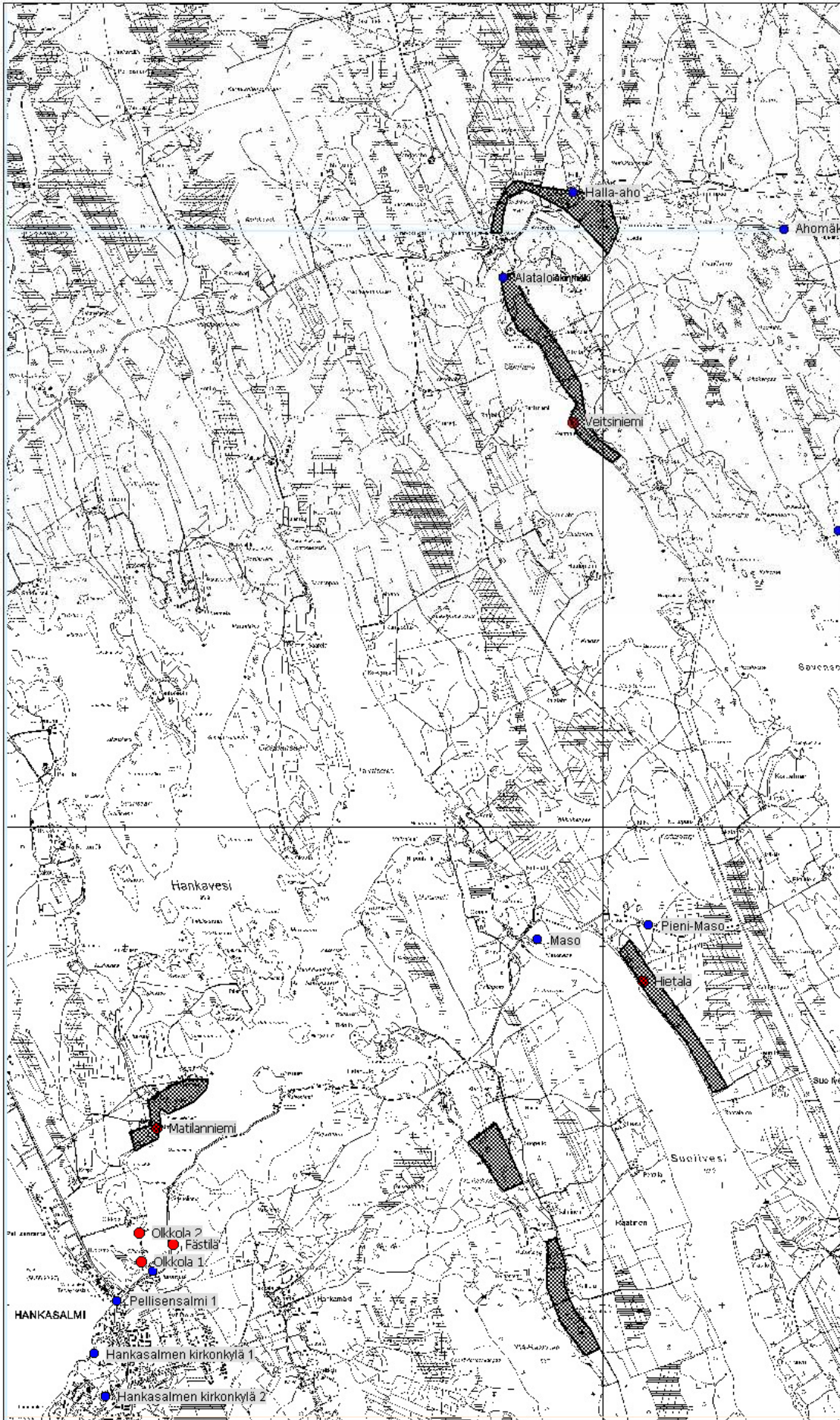
inv. nro	mj-rek nro	laji	kohteen nimi	löydöt	ajoitus	peruskartta
4. uusi	1000008053	löytöpaikat	Alatalo	KM 36669 kvartsia	kivikautinen	322304 Hankasalmi
5.	1000008055	löytöpaikat	Pellisensalmi 1	KM 6306:44 kivikirves	kivikautinen	322304 Hankasalmi
6.	1000008056	löytöpaikat	Hankasalmen kirkonkylä 1	KSM 414 kaksoistaltoa	kivikautinen	322304 Hankasalmi
7.	1000008057	löytöpaikat	Hankasalmen kirkonkylä 2	ei nro reikäkivi	kivikautinen	322304 Hankasalmi
8.	1000008058	löytöpaikat	Pellisensalmi 2	ei nro reikäkivi	kivikautinen	322304 Hankasalmi
9.	1000008059	löytöpaikat	Maso	ei nro reikäkivi	kivikautinen	322304 Hankasalmi
10.	1000008060	löytöpaikat	Pieni-Maso	KM 24269 reikäkivi	kivikautinen	322304 Hankasalmi
11.	1000008061	löytöpaikat	Halla-aho	KSM 63 reikäkivi	kivikautinen	322305 Lummuksa
12.	ei nro	löytöpaikat	Säkinmäen kansakoulu	ei nro soikea tuluskivi	rautakautinen	322304 Hankasalmi
13.	ei nro	löytöpaikat	Säkinmäen kansakoulu	ei nro kivikirves	kivikautinen	322304 Hankasalmi

KM=Kansallismuseon kokoelmat

KSM=Keski-Suomen museon kokoelmat

HANKASALMEN ARKEOLOGINEN TÄYDENNYSINVENTOINTI 2007
SÄKINMÄEN VESIOSUUSKUNNAN VESIHUOLTOHANKE

Tarkastetut alueet ja muinaisjäännökset
Peruskartat 32304 Hankasalmi ja 322305 Lummukka

KIINTEÄT MUINAISJÄÄNNÖKSET

1. Veitsiniemi 77010024

PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi asuinpaikat
Ajoitus kivikautinen
Rauhoitusluokka 2
Lukumäärä 1
Peruskartta 322304 Hankasalmi
Koordinaatit 6928400/3474750, z=108 — 112 m mpy
Koordinaattiselite keskikoordinaatti
Maastomerkitä ei
Pinta-ala 10x10 m (koekuopitettu alue)
Rajaustarkkuus suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto Hankasalmen kirkosta 8,9 km pohjoiskoilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä Säkinlahti/Säkinmäki
Tila 77-417-10-80 Veihtniemi
Lisätietoja Maanomistaja suunnitellee rakennushanketta niemeen. Maanomistajaa pyydettiin ottamaan yhteyttä Museovirastoon.

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt Timo Sepänmaa 1998
 KM 30994 kvartsi-iskoksia

INVENTOINTI

Aika Johanna Seppä 9.5.2007
Löydöt -
Karttaotteet Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 29
Kuvat f 143533, dia 60312

KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka Säkinlahden itärannalla Veitsiniemessä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Asuinpaikka sijaitsee Armisveden luoteisosassa, Säkinlahden itärannalla, Veitsiniemen talosta noin 0,2 km luoteeseen. Kyseessä on länteen pistävä hiekkainen niemi. Rannan puolella on selvästi erottuva, Armisveden laskua 1930-luvun alussa edeltänyt rantatörmä noin 1,5 m vedenpinnan yläpuolella. Alueella on vanhoja pieniä hiekkakuoppia. Paikka on ollut yleisenä uimarantana, nykyisin metsää. Niemen eteläpuolella on Veitsiniemen tilan peltoja.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Vuoden 1998 inventoinnissa tehtiin koekuoppia niemen muinaisen kärjen ympäristöön noin 10 metrin säteelle. Asuinpaikan laajuutta ei ole selvitetty.

Tarkastus: Veitsiniemen kivi-kautisen asuinpaikan tarkastus liittyy Säkinmäen ja Säkinlammen kiertävään linjan osaan. Vesijohtolinja oli paalutettu metsään niemen itäpuolelle ylärinteeseen. Aiemmin todettu asuinpaikka-alue sijaitsee linjasta noin 25 metriä länteen järven rantaan päin tasanteella niemen kärjessä. Tasanteen ja linjan välissä on kivikkoinen vyöhyke. Linjalle tehtiin lapiolla pieniä koekuoppia. Maaperä oli hiekkainen, jonkin verran kivinen. Multakerros oli paksu ja hiekka luontaisesti punertavaa. Mitään löytöjä ei kuopista tullut esiin. Asuinpaikka ei ilmeisestikään ulotu näin pitkälle ylärinteeseen. Parhain kohta oli niemen pohjoissivulla, jossa linja leikkaa rantatörmää alas, mutta tältäkin kohtaa ei löytynyt mitään. Koekuopitetun alueen pituus oli noin 100 metriä. *Asuinpaikan laajuutta ei määritetty, ainoastaan se, että asuinpaikka ei ulotu vesijohdon linjalle eikä linjan kaivamiseen asuinpaikan itäpuolelle ole esteitä.*

Asuinpaikan eteläpuolella linja kulkee pitkin pellon yläreunaa (itäreunaa). Pellot olivat heinällä ja maaperää oli hyvin vähän näkyvissä. Koekuopituksen perusteella arveltiin kuitenkin, että jos pellon alueella olisi kivi-kautinen asuinpaikka, se olisi todennäköisesti alempana rinteessä kuin vesijohtolinjaus.

Säkinmäen alueen linjauksen tarkistuksesta muilta osin ks. kohde Alatalo, sivu 14.

Luokitusehdotus 2

Lähilöytöjä Alatalo

2. Matilanniemi UUSI 100008051

PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi	asuinpaikat
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6922476/3471260, z= 102,5 – 105 m mpy
Koordinaattiselite	GPS-mittaus, keskikoordinaatti
Maastomerkintä	ei
Pinta-ala	40x150 m
Rajaustarkkuus	ohjeellinen, pintalöydöt
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 2,2 km pohjoiskoilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Kirkonkylä/Hankavesi
Tila	77-404-7-62 Matilanniemi
Lisätietoja	maanomistaja tavattiin

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	–
	–

INVENTOINTI

Aika	Johanna Seppä 7. ja 10.5.
Löydöt	KM 36667 kvartsia
Karttaotteet	Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 27.
Kuvat	f 143527-143528, 143531, dia 60310

KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka Hankasalmen kirkonkylän Matilanniemessä.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Asuinpaikka sijaitsee Hankasalmen kirkonkylän pohjoispuolella, Hankaveden lounaispäässä Pellisensalmesta 1,5 kilometriä pohjoiskoilliseen järven länsirannalla. Paikka on Matilanniemen talon itä- ja eteläpuolella olevaa rantapeltoa 50 – 100 metriä talosta.

Järven pintaa on laskettu vuonna 1920-30 lukujen vaihteessa ja kapealla alavalla rantakaistaleella pellon ja järven välissä on pieniä mökkejä. Vanha rantatörmä erottuu selvästi ja pelto on sen yläpuolella. Maaperä on hiesua. Matilanniemen talo on rakennettu pienelle kumpareelle, jossa maanomistaja kertoi kallion olevan lähellä pintaa. Maaperä muuttuikin kivisemmäksi kumpareelle ylös noustessa.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Asuinpaikka löytyi tässä inventoinnissa.

Tarkastus: Kirkonkylän pohjoispuolella tarkastettiin vesijohdon runkolinjan reitti Niemelän talosta Levalahteen. Tarkastuksen aikaan Matilanniemessä pelto oli olkinen, vanhalla kynöksellä. Pellon pinnassa

näkyi luontaista kiveä sekä erilaista historiallisen ajan jätettä. Myös kvartsia näytti olevan kiven joukossa luonnostaan. Vesijohtolinja oli merkitty peltoon paaluilla. Maanomistaja oli antanut luvan vetää linjan pellon poikki rannan sijasta. Tällä kirkonkylän pohjoispuolisella alueella linja kulkee muuten aivan vesijättömaassa alavalla rantavyöhykkeellä.

Koska linjan kohdalta pellon eteläreunasta pohjoiseen noin 150 metrin matkalta löytyi kvartsi-iskoksiksi tulkittuja löytöjä, päätettiin peltoon kaivaa muutamia koekuoppia. Kyntökerros oli paksu ja sen alla oli kova puhdas vaalea hiesu. *Koekuoppien perusteella asuinpaikka on kyntämisen niin pahoin tuhoama, että vesijohtolinjan vetämiselle tälle kohtaa ei ole esteitä.*

Löytöalueen rajapisteitä, GPS-mittaukset.
pohjoisraja 6922539/3471265
keskikoordinaatti 6922476/3471260
eteläraja 6922418/3471251

Samalla rannalla Matilanniemestä kilometrin etelään sijaitsee Olkkolan kaksi kivikautista asuinpaikkaa (1000005830 ja 1000005831) samanlaisessa maastossa, pellossa rantatörmän päällä. Nämä aikaisemmat löydöt antoivat syyn tarkastella vesijohtolinjaa tarkemmin tällä alueella. Vaikka Matilanniemen pohjoispuolella linja kulkeekin rantatörmän alla, tarkastettiin pikaisesti myös törmän yläpuolisia peltoja Niemelän talon ympäristössä. Olosuhteet ja näkyväisyys olivat hyvät ja maasto lupaavaa etelään viettävää rinnettä. Koepistoja kaivettiin sekä alavalle rantavyöhykkeelle että metsäkaistaleelle pellon ja rannan välissä. Mitään ei kuitenkaan löytynyt.

Samassa yhteydessä löytyi uusi kivikautinen asuinpaikka myös Pellisensalmen itärannalta. Se ei kuitenkaan liity mitenkään vesijohdon linjaan, kohteesta on kirjoitettu erillinen tarkastuskertomus (Fästilä).

Linjaa entiseen järvenpohjaan kaivettaessa voisi kiinnittää huomiota mahdollisesti järven pohjaan vajonneisiin puurakenteisiin (esim. liistekatiskat, ruuhet).

Luokitusehdotus 3, kyntämisen tuhoama?

Lähilöytöjä Olkkola 1 1000005830 ja Olkkola 2 1000005831, Fästilä

3. Hietala**UUSI 100008052****PERUSTIEDOT**

Mj-tyyppi	asuinpaikat
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6923709/3475332, z= 100 – 105 m mpy
Koordinaattiselite	GPS-mittaus, keskikoordinaatti
Maastomerkintä	ei
Pinta-ala	70x20 m
Rajaustarkkuus	ohjeellinen, pintalöydöt
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 5,6 km koilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Suolivesi/Hankamäki
Tila	77-403-5-25 Hietala
Lisätietoja	maanomistajan kanssa keskusteltiin

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	–
	–

INVENTOINTI

Aika	Johanna Seppä 8.5.2007
Löydöt	KM 36668 kvartsia
Karttaotteet	Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 28.
Kuvat	f 143530, dia 60311

KOHDEKUVAUS

Kivikautinen asuinpaikka Suoliveden itärannalla.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Asuinpaikka sijaitsee Suoliveden pohjoispäässä Masonlahden itärannalla, Hietalan talosta 200 metriä etelään. Maasto on lounaaseen laskevaa peltoa. Maaperä on hienoa kivetöntä hiekkaa. Pellon alalaidassa kulkee hevosten harjoitusrata. Sen yläpuolella (itäpuolella) pellon alalaidassa on pieni törmä, josta peltoaukean keskivaiheilta on otettu hiekkaa. Löydöt ovat peräisin tämän kuopan reunoilta.

Suolivesi on pitkä ja kapea, kaakko-luoteis-suuntainen järvi, jonka vedet virtaavat Masonlahden pohjoispäästä Masonjoen kautta Hankaveteen. Sen itäpuolella on samansuuntaisia hiekkaharjuja ja muitakin pitkiä kapeita jokien toisiinsa yhdistämiä vesistöjä. Maaston perusteella seutu on erittäin todennäköistä kivikautisen asutuksen löytymiselle.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Asuinpaikka löytyi tässä inventoinnissa.

Tarkastus: Museovirasto oli jo antanut luvan erityispyynnöstä vetää vesijohdon Hietalan taloon ennen inventointia. Johto oli kaivettu Masonlahden pohjoisrannalle Pieni-Mason ja Hietalan välille. Peitetty kaivanto erottui selvästi hiekkaisessa maassa. Varsinaisesti tarkastuksen kohteena oli Hietalan talosta noin kilometrin etelään kulkeva linjan osuus. Linja kulkee talon eteläpuolella aivan pellon ylälaidassa noin 105 – 110 metrin korkeudella mpy. Pelto oli heinällä joten siinä ei juurikaan voinut havainnoida mitään. Linjan kaivettu osa, tiet ja muut avoimet kohdat talon ympäristössä tarkastettiin. Ainoat esihistorialliset löydöt havaittiin linjaa alempana rinteessä, noin 100 – 105 m mpy korkeudella, lähempänä järveä pienen hiekkakuopan reunassa. Paikalta löytyi kivettömästä hiekasta muutamia kvartsi-iskoksia noin 70x20 metrin alalta. Asuinpaikka voi olla laajempikin mutta heinäpellosta ei pintapöiminnällä laajuutta pystynyt tarkemmin määrittelemään. Paikalle ei kaivettu koekuoppia, sillä löytöpaikka on vesijohtolinjan ulkopuolella. Hiekkakuopan seinämissä ei näkynyt mitään likamaata, nokea tai muuta muinaiseen asutukseen viittaavaa, vain vähäisiä hiilenmuruja. Ilmeisesti hienon hiekan kyntäminen on sekoittanut kaikki asutuksen merkit näkymättömiin. *Vesijohtolinja kulkee selvästi asuinpaikkaa ylempänä eikä sen kaivamiselle pellon ylälaitaan ole esteitä.*

Löytöalueen rajapisteitä, GPS-mittaukset:
 pohjoisraja 6923740/3475300
 keskikoordinaatti 6923709/3475332
 eteläraja 6923687/3475341

Hietalan talon pohjoispuolelta Mason ja Pieni-Mason talojen mailta tunnetaan kivikautisia irtolöytöjä, ks kohteet Maso, Pieni-Maso.

Hietalan peltojen eteläpuolella linja kulkee rantakuusikossa. Maasto muuttuu etelään päin mentäessä kivikkoisemmaksi. Melkein koko linjan kohta oli jo raivattu metsään. Linjalle kaivettiin koepistoja. Lähinnä Hietalan peltoa maaperä oli vielä hiekkainen, pintaosistaan nokinen (vanhaa kaskimaata?). Tarkastetun alueen eteläpäässä lähellä Rantalehtoa kaivaminen oli jo kivien takia lähes mahdotonta. Mitään muuta esihistoriallista ei löytynyt. Hietalan asuinpaikan sijainnin perusteella linja kulkee Suoliveden itärannalla korkeammalla kuin mahdollinen kivikautinen asutus. Metsässä ei kaivettu koekuoppia linjan ja rannan väliselle alueelle, vain linjalle.

Luokitusehdotus 2, ehkä kyntämisen tuhoama mutta ei ole tutkittu koekuopin

Lähilöytöjä Maso, Pieni-Maso

IRTOLÖYTÖPAIKAT

4. Alatalo **UUSI 1000008053**

PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi	löytöpaikat
Ajoitus	kivikautinen
Rauhoitusluokka	2
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6929614/3474160, z= 110 m mpy
Koordinaattiselite	GPS-mittaus, keskikoordinaatti
Maastomerkinä	ei
Pinta-ala	tuntematon
Rajaustarkkuus	suuntaa antava, pintalöydöt
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 9,8 km koilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Säkinlahti/Säkinmäki
Tila	77-417-3-59 Alatalo
Lisätietoja	maanomistajaa ei tavattu

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	–
	–

INVENTOINTI

Aika	Johanna Seppä 9.5.2007
Löydöt	KM 36669 kvartsia
Karttaotteet	Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 29.
Kuvat	f 143534-143536, dia 60313-60314

KOHDEKUVAUS

Todennäköinen kivikautinen asuinpaikka Säkinlahden itärannalla.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Löytöpaikka sijaitsee Armisveden Säkinlahden koillispäässä, 100 metriä Säkinlammesta laskevan puron suusta kaakkoon. Paikka on noin 50 metriä Alatalon talosta etelään, länteen viettävää rantapeltoa. Maaperä on hienoa hiekkaa. Paikalla on heinäpelto ja mansikkamaa.

Lähes koko Säkinmäen länsirinne etelään Sulkaniemeen asti on hiekkaista rantapeltoa, jossa on muutamia niemiä. Pellossa voi erottaa vanhan rantatörmän ja seutu on erittäin lupaavaa kivikautisen asutuksen kannalta. Veitsiniemestä tunnetaankin kivikautinen asuinpaikka. Säkinmäen luoteispuolella on pieni Säkinlampi, jonka rannoilla on myös peltoa. Näissä maaperä on ennemminkin savinen ja mutainen. Säkinlampeen virtaa pohjoisesta Oinasjärvestä Myllyjoki ja Säkinlampi itse virtaa lyhyen laskuojan kautta Säkinlahteen. Säkinmäen itäpuolella on loiva peltolaakso, jonka pohjalla virtaa pieni oja. Säkinlahden länsipuolinen alue on hiekkaista harjumaastoa.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Löytöpaikka löytyi tässä inventoinnissa.

Tarkastus: Inventoinnissa todettiin, että Säkinmäen ympäristön vesijohto oli jo kaivettu ilman Museoviraston lupaa edellisenä syksynä. Maastossa selvästi erottuva kaivanto kuitenkin tarkastettiin. Säkinmäen länsipuolella linja kulkee pääosin hyvin lähellä Sulkaniemeen vievää tietä, pellon ylälaidassa. Linja poikkeaa välillä alempana rannassa oleviin taloihin, jolloin se kulkee vanhan rantatörmän poikki. Näihin kohtiin kiinnitettiin erityistä huomiota. Maaperä oli pellon ylälaidassa hienoa kivetöntä hiekkaa ja muuttui alempana saviseksi hiesuksi. Alatalon eteläpuolelta, heinäpellon ja mansikkamaan rajalta törmän rinteestä löytyikin kaivannon vierestä kaksi kvartsi-iskosta. *Tästä pääteltiin, että kaivanto on osunut paikalla olevaan kivikautiseen asuinpaikkaan.* Paikalla ei juurikaan ollut muuta avointa maata, eikä mansikkamaahan kaivettu koepistojakaan. Löydöt paikalta ovat hyvin vähäiset, mutta koska maasto on hyvä ja muutakaan (kaivutyössä?) lohkeillutta kiveä ei näkynyt, paikalla on erittäin todennäköisesti kivikautinen asuinpaikka. Sen laajuutta tai kaivannolta säilynyttä osaa ei ole määritetty.

Säkinlammen rannalla linja kulki aivan soisessa rannassa, kuten myös Halla-ahon maalla. Säkinmäen itäpuolella Lehmolaan ja Tapiolaan menevä linja on kaivettu aivan tien varteen. Ojan varren peltoja tarkasteltiin, mutta olosuhteet olivat huonot. Pelto oli juuri muokattu ja kuiva, eikä pellon pinnassa näkynyt mitään erityistä.

Säkinmäen kansakoululta on saatu talteen esihistoriallisina irtolöytöinä kivikirves ja soikea tuluskivi sekä Halla-ahon talosta koristeltu reikäkivi. Näiden esineiden löytöpaikat eivät ole tarkasti tiedossa.

Luokitusehdotus 2

Lähilöytöjä Veitsiniemi 77010024, Halla-aho, Säkinmäen kansakoulu

5. Pellisensalmi 1 100008055

PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi	löytöpaikat
Ajoitus	kivikautinen
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6921030/3470920, z= 100 m mpy (Pellisensalmi)
Koordinaattiselite	arvio, tarkka löytöpaikka tuntematon
Rajaustarkkuus	suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 700 metriä pohjoiseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Pellisensalmi/Hankavesi?
Tila	–
Lisätietoja	–

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	Timo Sepänmaa inventointi 1988 (nro 27a) KM 6306:44 pieni kivitaltta tai kirves
--	--

INVENTOINTI

Aika	–
Löydöt	–
Karttaotteet	Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 27.
Kuvat	–

KOHDEKUVAUS

KM 6306:44 pieni kivitaltta tai kirves. Löytänyt syksyllä 1910 Herman Sivelin Kuuhangin rannalta Hankasalmen suulta.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Tarkka löytöpaikka on tuntematon. Pellisensalmen eli Hankasalmen suu on Hankaveden ja Kuuhanaveden yhtymäkohdassa. Alue on täysin rakennettua Hankasalmen kirkonkylää. Lähialueelta tunnetaan useita irtolöytöjä sekä kivikautisia asuinpaikkoja.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Timo Sepänmaa toteaa inventointikertomuksessaan, että alue on jo täyteen rakennettua, ei voitu tarkastaa.

Tarkastus: Ei tarkastettu myöskään vuoden 2007 inventoinnissa, koska ei kuulunut vesijohtolinjan alueeseen. Tämä oli kuitenkin yksi löydöistä, joiden perusteella kirkonkylän pohjoispuolinen linjan reitti katsottiin tarpeelliseksi tarkastaa. Pellisensalmen ympäristö on runsaiden löytöjen ja maaston perusteella otollista seutua kivikautiselle asutukselle. Pellisensalmen itärannalta löydettiin uusi kivikautinen asuinpaikka (ei vesijohtolinjalla). Salmen Kuuhanaveden puoleiset rannat ovat myös mahdollista kivikautisen asuinpaikan sijaintialuetta, suojattomana aukean järvenselän itärannalla ei kuitenkaan yhtä hyvää kuin salmen itäpuolisessa Hankaveden lahdessa. Rakentaminen on todennäköisesti lähes tuhonnut mahdollisuudet löytää enää mitään tältä rannalta.

Lähilöytöjä Pellisensalmi 2, Hankasalmen kirkonkylä 1 ja 2

6. Hankasalmen kirkonkylä 1**100008056****PERUSTIEDOT**

Mj-tyyppi	löytöpaikat
Ajoitus	kivikautinen
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6920590/3470730, z= 100 m mpy
Koordinaattiselite	arvio, tarkka löytöpaikka tuntematon
Rajaustarkkuus	suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 400 metriä luoteeseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Kirkonkylä/Hankamäki?
Tila	–
Lisätietoja	–

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	Timo Sepänmaa inventointi 1988 (nro 27b) KSM 414 kaksoistaltoa
--	---

INVENTOINTI

Aika	–
Löydöt	–
Karttaotteet	Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 27.
Kuvat	–

KOHDEKUVAUS

KSM 414 kaksoistaltoa. Löytynyt Kuuhanaveden rantakivikosta, salmen ylittävästä sillasta n. 400 metriä Kuuhanvedelle (etelään?) päin.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Tarkka löytöpaikka on tuntematon. Alue Pellisensalmelta etelään on täysin rakennettua Hankasalmen kirkonkylää. Lähialueelta tunnetaan useita irtolöytöjä sekä kivikautisia asuinpaikkoja.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Timo Sepänmaa toteaa inventointikertomuksessaan, että alue on jo täyteen rakennettua, ei voitu tarkastaa.

Tarkastus: Ei tarkastettu myöskään vuoden 2007 inventoinnissa, koska ei kuulunut vesijohtolinjan alueeseen. Tämä oli kuitenkin yksi löydöistä, joiden perusteella kirkonkylän pohjoispuolinen linjan reitti katsottiin tarpeelliseksi tarkastaa. Pellisensalmen ympäristö on runsaiden löytöjen ja maaston perusteella otollista seutua kivikautiselle asutukselle. Pellisensalmen itärannalta löydettiin uusi kivikautinen asuinpaikka (ei vesijohtolinjalla). Salmen Kuuhanaveden puoleiset rannat ovat myös mahdollista kivikautisen asuinpaikan sijaintialuetta, suojattomana aukean järvenselän itärannalla ei kuitenkaan yhtä hyvää kuin salmen itäpuolisessa Hankaveden lahdessa. Rakentaminen on todennäköisesti lähes tuhonnut mahdollisuudet löytää enää mitään tältä rannalta.

Lähilöytöjä Pellisensalmi 1 ja 2, Hankasalmen kirkonkylä 2

7. Hankasalmen kirkonkylä 2

100008057

PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi	löytöpaikat
Ajoitus	kivikautinen
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6920230/3470830, z= 115 m mpy? (kotiseutumuseo)
Koordinaattiselite	arvio, tarkka löytöpaikka tuntematon
Rajaustarkkuus	suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 200 metriä lounaaseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Kirkonkylä/Hankamäki?
Tila	–
Lisätietoja	–

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	Timo Sepänmaa inventointi 1988 (nro 27c) reikäkivi, nykyinen sijainti tuntematon
--	---

INVENTOINTI

Aika	–
Löydöt	–
Karttaotteet	Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 27.
Kuvat	–

KOHDEKUVAUS

Reikäkivi, joka on löytynyt kotiseutumuseon läheltä (poliisi Silvastin hallussa). Mainitaan toisen reikäkiven KM 24269 verifikaatissa, mutta ei tarkempia tietoja löytöajasta tai paikasta.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Tarkka löytöpaikka on tuntematon. Kotiseutumuseo sijaitsee Hankasalmen kirkonkylässä kirkon lounaispuolella rakennetussa ympäristössä. Matkaa Kuuhanaveden rantaan on noin 300 metriä. Maasto on hiekkakangasta.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Timo Sepänmaa tavoitti Väinö Silvastin, joka ei tiennyt löydöstä.

Tarkastus: Ei tarkastettu vuoden 2007 inventoinnissa, koska ei kuulunut vesijohtolinjan alueeseen. Tämä oli kuitenkin yksi löydöistä, joiden perusteella kirkonkylän pohjoispuolinen linjan reitti katsottiin tarpeelliseksi tarkastaa. Pellisensalmen ympäristö on runsaiden löytöjen ja maaston perusteella otollista seutua kivikautiselle asutukselle. Pellisensalmen itärannalta löydettiin uusi kivikautinen asuinpaikka (ei vesijohtolinjalla). Salmen Kuuhanaveden puoleiset rannat ovat myös mahdollista kivikautisen asuinpaikan sijaintialuetta, suojattomana aukean järvenselän itärannalla ei kuitenkaan yhtä hyvää kuin salmen itäpuolisessa Hankaveden lahdessa. Rakentaminen on todennäköisesti lähes tuhonnut mahdollisuudet löytää enää mitään tältä rannalta.

Lähilöytöjä Pellisensalmi 1 ja 2, Hankasalmen kirkonkylä 1

8. Pellisensalmi 2 100008058
PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi	löytöpaikat
Ajoitus	kivikautinen
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6921280/3471220, z= 100 m mpy
Koordinaattiselite	arvio, tarkka löytöpaikka tuntematon (Pellisensalmen eteläranta)
Rajaustarkkuus	suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 1 km pohjoiskoilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Pellisensalmi/Hankavesi?
Tila	–
Lisätietoja	–

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	Timo Sepänmaa inventointi 1988 (nro 27d) reikäkivi, nykyinen sijainti tuntematon.
--	--

INVENTOINTI

Aika	Johanna Seppä 10.5.2007
Löydöt	–
Karttaotteet	Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 27.
Kuvat	–

KOHDEKuvaus

Reikäkivi, joka on löytynyt Pellisensalmen etelärannalta.

TUTKIMUSKERTOMUS
Sijainti ja maasto

Tarkka löytöpaikka on tuntematon. Pellisensalmi on Hankaveden ja Kuuhanaveden yhtymäkohdassa. Pieni oja laskee salmeen sen etelärannalla. Aivan rantaviivaa seuraten kulkee Suolivedentie, sen eteläpuolella on muutamia taloja ja peltoa. Lähialueelta tunnetaan useita irtolöytöjä sekä kivikautisia asuinpaikkoja. Salmen pohjoisrannalla sijaitsee Olkkolan kivikautiset asuinpaikat (Olkkola 1 ja 2).

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Timo Sepänmaa ei ehtinyt tarkastaa Pellisensalmen eteläpuolisia peltoja, mutta haastatteli löytäjän isää Tatu Pöyhöstä.

Tarkastus: Salmen etelärantaa ei varsinaisesti tarkastettu, koska se ei kuulunut vesijohdon linjaukseen, mutta se pantiin merkille autolla usein ohi ajaessa lupaavana maastona. Salmen itärannalta tästä arvioidusta löytöpaikasta 300 metriä koilliseen löytyikin pellostä runsaasti kivikautista esineistöä, muun muassa kvartssia, kivitaltan kantaosa ja hioin. Ks. erillinen tarkastuskertomus (Fästilä). Salmen kaikilta rannoilta tunnetaan siis jotain esihistoriallisia löytöjä.

Lähilöytöjä Pellisensalmi 1, Hankasalmen kirkonkylä 1 ja 2

9. Maso 100008059**PERUSTIEDOT**

Mj-tyyppi	löytöpaikat
Ajoitus	kivikautinen
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6924060/3474450, z= 100 – 105 m mpy
Koordinaattiselite	keskikoordinaatti
Rajaustarkkuus	suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 5,1 km koilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Suolivesi/Hankavesi
Tila	77-404-2-40 Masoniemi
Lisätietoja	–

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	Timo Sepänmaa inventointi 1988 (nro 28b) reikäkivi, nykyinen sijainti tuntematon.
--	---

INVENTOINTI

Aika	Johanna Seppä 8.5.2007
Löydöt	–
Karttaotteet	Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 28.
Kuvat	–

KOHDEKUVAUS

Reikäkivi, joka on löytynyt Masonlahden pohjoispuoliselta Mason talon pelloilta (1960-luvulla?).

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Mason talo sijaitsee Suoliveden pohjoispäässä mäenkumpareella, jonka länsipuolitse Suolivesi laskee Hankaveteen Masonjoen kautta. Talon peltoja on joen itärannalla. Löytöpaikaksi mainittu pelto laskee etelään Masonlahteen.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Timo Sepänmaa on tarkastanut löytöpaikan, eikä havainnut merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Tarkastus: Löytöpaikkaa ei varsinaisesti tarkastettu vuoden 2007 inventoinnissa, koska se ei sijainnut vesijohtolinjalla. Lisäksi Mason talo on purettu ja pellot metsittyneet. Tämä löytö on yksi syistä, joiden perusteella Suoliveden itärannan vesijohtolinjaus oli valittu tarkastettavaksi.

Lähilöytöjä Pieni-Maso, Hietala

10. Pieni-Maso 100008060

PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi löytöpaikat
Ajoitus kivikautinen
Lukumäärä 1
Peruskartta 322304 Hankasalmi
Koordinaatit 6924180/3475380, z= 120 m mpy
Koordinaattiselite keskikoordinaatti
Rajaustarkkuus suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto Hankasalmen kirkosta 5,8 km koilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä Suolivesi/Virmasniemi
Tila 77-418-4-56 Pieni-Maso
Lisätietoja –

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt Timo Sepänmaa inventointi 1988 (nro 28a)
 KM 24269 reikäkivi

INVENTOINTI

Aika Johanna Seppä 8.5.2007
Löydöt –
Karttaotteet Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 28.
Kuvat –

KOHDEKUVAUS

KM 24269 reikäkivi, pikkupojat löytäneet 1988 maan pinnasta, paikasta, jossa TVL on kaivanut.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Reikäkiven löytöpaikka sijaitsee Suoliveden pohjoispäässä, Masonlahden ja Kortelammen välisellä hiekkaharjun rinteellä aivan tien laidassa, lähellä Hietalan taloon vievän tien risteystä. Maasto on kangasmetsää. Maaperä on kivistä hiekkaa. Verifikaatin karttaliitteeseen on merkitty löytökohtalle pienet hiekkakuopat.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Timo Sepänmaan tarkastuksessa ei löytynyt merkkejä kiinteästä muinaisjäänöksestä.

Tarkastus: Löytöpaikka ei sijaitse vesijohtolinjalla, mutta se tarkastettiin pikaisesti Hietalan talolle mennessä, koska paikalle oli kaivettu lisää uusia hiekkakuoppia. Maaperä oli hyvin ruostepitoista punaista karkeaa hiekkää. Mitään esihistoriallista ei näkynyt. Verifikaatissa mainitaan, että paikalta olisi löytynyt aikaisemmin myös punamultaa ja saviastianpaloja. Ehkä luonnollisesti saostunut kova rautapitoinen ja voimakkaan punainen kerros hiekan joukossa on aiheuttanut tämän tulkinnan? Löytöpaikka on poikkeuksellisen korkealla, parikymmentä metriä suurinta osaa tunnettuja asuinpaikkoja korkeammalla. Timo Sepänmaa löysi kuitenkin vuonna 1998 inventoinnissa vielä tätäkin korkeammalta Säkinmäen Ahomäen (100003607) etelärinteeltä kvartsi-iskoksia noin 130 m mpy tasolta.

Verifikaatissa mainitaan myös toinen reikäkivi, joka olisi löytynyt Mason pellosto. Kartassa merkki on Pieni-Mason talon pohjoispuolella. Paikkaa ei tarkastettu, siellä ei ole avointa maastoa, eikä se kuulunut linjan alueeseen. Vesijohto kulkee Suoliveden länsirannalta itärannalle veden alla. Itärannan osuus Pieni-Masosta Hietalaan oli jo kaivettu. Tämä löytö on yksi syistä, joiden perusteella Suoliveden itärannan vesijohtolinjaus oli valittu tarkastettavaksi.

Lähilöytöjä Maso, Hietala

11. Halla-aho **100008061**

PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi löytöpaikat
Ajoitus kivikautinen
Lukumäärä 1
Peruskartta 322305 Lummukka
Koordinaatit 6930330/3474750, z= ?
Koordinaattiselite arvio, tarkka löytöpaikka tuntematon (Halla-ahon talo)
Rajaustarkkuus suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto Hankasalmen kirkosta 11 km pohjoiskoilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä Säkinlampi/Säkinmäki
Tila 77-417-3-62 Halla-aho
Lisätietoja maanomistaja tavattiin

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt Timo Sepänmaa inventointi 1998 (nro 121)
 KSM 63 reikäkivi, koristeltu, punertavaa tiivistä liusketta. Toisella puolella neljä rastia, toisella reiän ympärillä 6-sakarainen tähti.

INVENTOINTI

Aika Johanna Seppä 9.5.2007
Löydöt –
Karttaotteet Pk 322304 Hankasalmi 1:20 000, sivu 29.
Kuvat –

KOHDEKUVAUS

KSM 63 reikäkivi, joka on löytynyt Halla-ahon talon maalta, metsässä ojaa kaivettaessa 1920-luvun alussa. Luovutettu Keski-Suomen museoon.

TUTKIMUSKERTOMUS

Sijainti ja maasto

Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa. Halla-ahon talo sijaitsee Säkinmäen kylässä Säkinlammen itäpuolella. Talon itä- ja eteläpuolitse virtaa Myllyjoki pohjoisesta Oinasjärvestä Säkinlampeen. Talo on pienoisella kumpareella ja pellot laskevat loivasti lounaaseen kohti lampea. Alueen korkeus on noin 110 – 115 m mmpy.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Timo Sepänmaa ei tarkastanut aluetta lähemmin, koska pellot olivat heinällä.

Tarkastus: Inventoinnin aikaan Säkinmäen ympäristön vesijohtolinja oli jo kaivettu. Kaivantoa seurattiin ja maanpintaa tarkasteltiin. Halla-ahon talon ympäristössä linja kulki soisessa ja märässä maaperässä. Talosta käytiin kysymässä löydöstä ja nykyinen maanomistaja arveli, että löytöpaikka olisi mahdollisesti talon pohjoispuolella joen varressa, jonne tiedettiin metsään oja kaivetun. Tarkkaa löytöpaikkaa tuskin saa enää selvitettyä. Talon pohjoispuolisia alueita ei tarkastettu, koska ne ovat selvästi vesijohtolinjan ulkopuolella. Muun muassa tämän löydön perusteella Säkinmäkeä kiertävä vesijohtolinjan reitti oli valittu tarkastettavaksi.

Lähilöytöjä Säkinmäen kansakoulu 1 ja 2

12. Säkinmäen kansakoulu 1

ei mj-rk nro

PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi	löytöpaikat
Ajoitus	rautakautinen
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6929820/3474060, z= ?
Koordinaattiselite	arvio, tarkka löytöpaikka tuntematon (Säkinmäen kansakoulu)
Rajaustarkkuus	suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 10 km pohjoiskoilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Säkinmäki
Tila	–
Lisätietoja	–

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	Timo Sepänmaa inventointi 1998 (nro 100) KM 17639 soikea tuluskivi
--	---

INVENTOINTI

Aika	Johanna Seppä 9.5.2007
Löydöt	–
Karttaotteet	–
Kuvat	–

KOHDEKuvaus

KM 17369 soikea tuluskivi, toimitettu Kansallismuseoon Säkinmäen kansakoulun kokoelmista, ei tietoa löytöpaikasta, mahdollisesti Säkinmäen kylästä.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Tarkka löytöpaikka on tuntematon. Säkinmäen kylä sijaitsee Armisveden luoteiskulmalla, pitkän Säkinlahden perukassa. Maaperä on monin paikoin hiekkainen ja Säkinlahden itärannalta tunnetaan kiviakautisia asuinpaikkoja. Rautakautisesta asutuksesta ei ole muita merkkejä tältä alueelta.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: –

Tarkastus: Tuluskiven tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa. Inventoinnissa keskityttiin tarkastamaan Säkinmäen ympäristöön kaivettua vesijohtolinjaa. Löydöstä ei saatu lisätietoja, koululla ei vierailtu. Muun muassa tämän löydön perusteella Säkinmäkeä kiertävä vesijohtolinjan reitti oli valittu tarkastettavaksi.

Lähilöytöjä Halla-aho, Säkinmäen kansakoulu 2

Kirjallisuutta Säkinmäki, Hankavesi, Pirttimäki: yhdessä ja erikseen. Toimittanut Veli-Matti Häkkinen 2006. Säkinmäen kyläseura.

13. Säkinmäen kansakoulu 2

ei mj-rek nro

PERUSTIEDOT

Mj-tyyppi	löytöpaikat
Ajoitus	kivikautinen
Lukumäärä	1
Peruskartta	322304 Hankasalmi
Koordinaatit	6929820/3474060, z= ?
Koordinaattiselite	arvio, tarkka löytöpaikka tuntematon (Säkinmäen kansakoulu)
Rajaustarkkuus	suuntaa antava, arkistotieto
Etäisyystieto	Hankasalmen kirkosta 10 km pohjoiskoilliseen.

OMISTAJATIEDOT

Alue/rekisterikylä	Säkinmäki
Tila	–
Lisätietoja	–

ARKISTOTIEDOT

Aikaisemmat tutkimukset ja löydöt	Timo Sepänmaa inventointi 1998 (nro 126) kivikirves, Säkinmäen kansakoulun kokoelmissa.
--	--

INVENTOINTI

Aika	Johanna Seppä 9.5.2007
Löydöt	–
Karttaotteet	–
Kuvat	–

KOHDEKuvaus

Kivikirves, Säkinmäen kansakoulun kokoelmissa, ei tietoa löytöpaikasta, mahdollisesti Säkinmäen kylästä.

TUTKIMUSKERTOMUS**Sijainti ja maasto**

Tarkka löytöpaikka on tuntematon. Säkinmäen kylä sijaitsee Armisveden luoteiskulmalla, pitkän Säkinlahden perukassa. Maaperä on monin paikoin hiekkainen ja Säkinlahden itärannalta tunnetaan kivikautisia asuinpaikkoja.

Kohteen kuvaus

Tutkimushistoria: Esine on käynyt Museovirastolla, koska se on piirretty. Luovutettu Säkinmäen kansakoulun kokoelmiin.

Tarkastus: Kivikirveen tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa. Inventoinnissa keskityttiin tarkastamaan Säkinmäen ympäristöön kaivettua vesijohtolinjaa. Löydöstä ei saatu lisätietoja, koululla ei vierailtu. Muun muassa tämän löydön perusteella Säkinmäkeä kiertävä vesijohtolinjan reitti oli valittu tarkastettavaksi.

Lähilöytöjä Halla-aho, Säkinmäen kansakoulu 1

Kirjallisuutta Säkinmäki, Hankavesi, Pirttimäki: yhdessä ja erikseen. Toimittanut Veli-Matti Häkkinen 2006. Säkinmäen kyläseura.

Hankasalmen arkeologinen täydennysinventointi

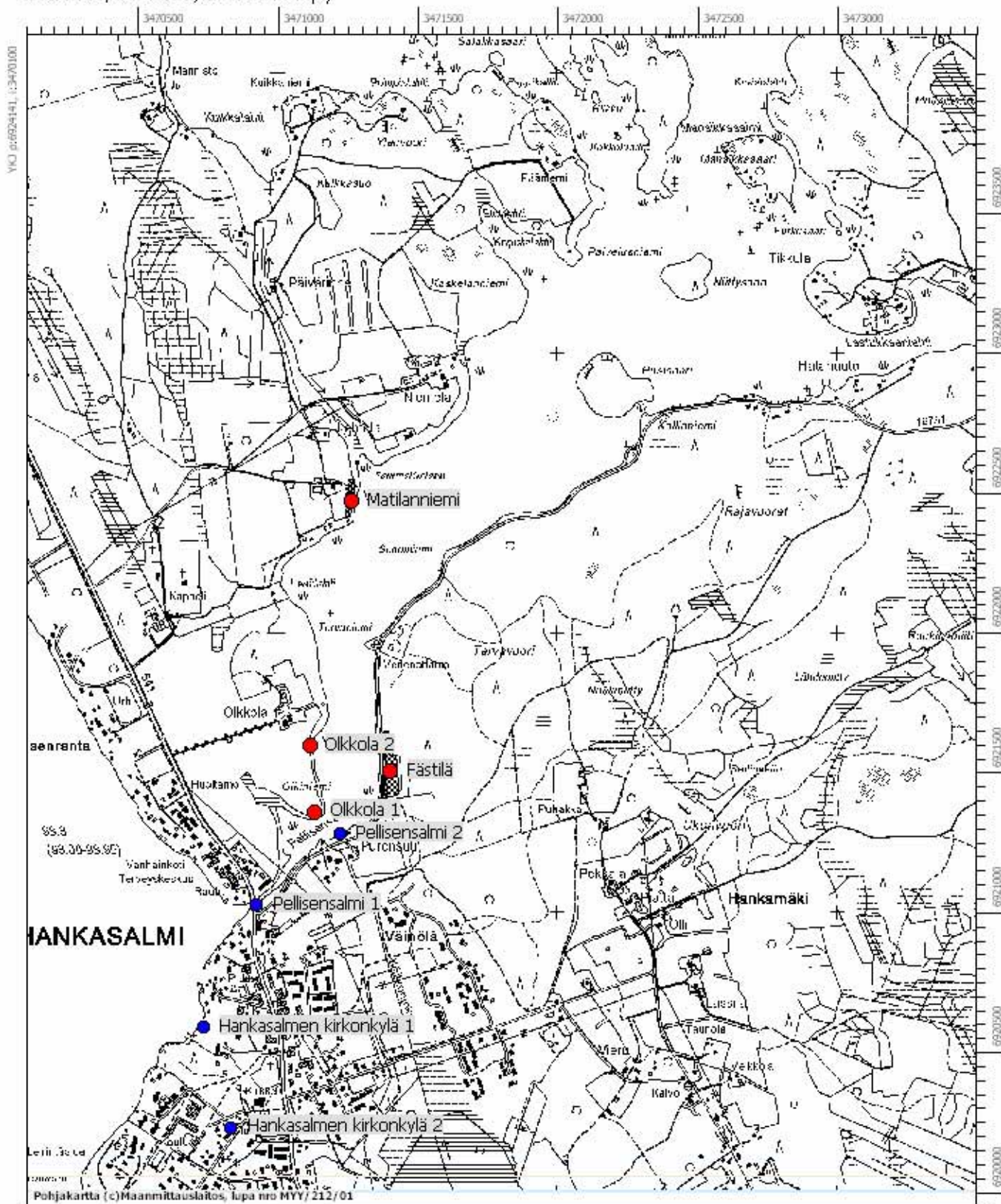
Matilanniemi UUSI 1000008051
6922476/3471260, z= 102,5 - 105 m mpy

Hankasalmen kirkonkylä 1 1000008056
6920590/3470730, z= 100 m mpy

Pellisensalmi 1 1000008055
6921030/3470920, z= 100 m mpy

Hankasalmen kirkonkylä 2 1000008057
6920230/3470830, z= 115 m mpy

Pellisensalmi 2 1000008058
6921280/3471220, z= 100 m mpy

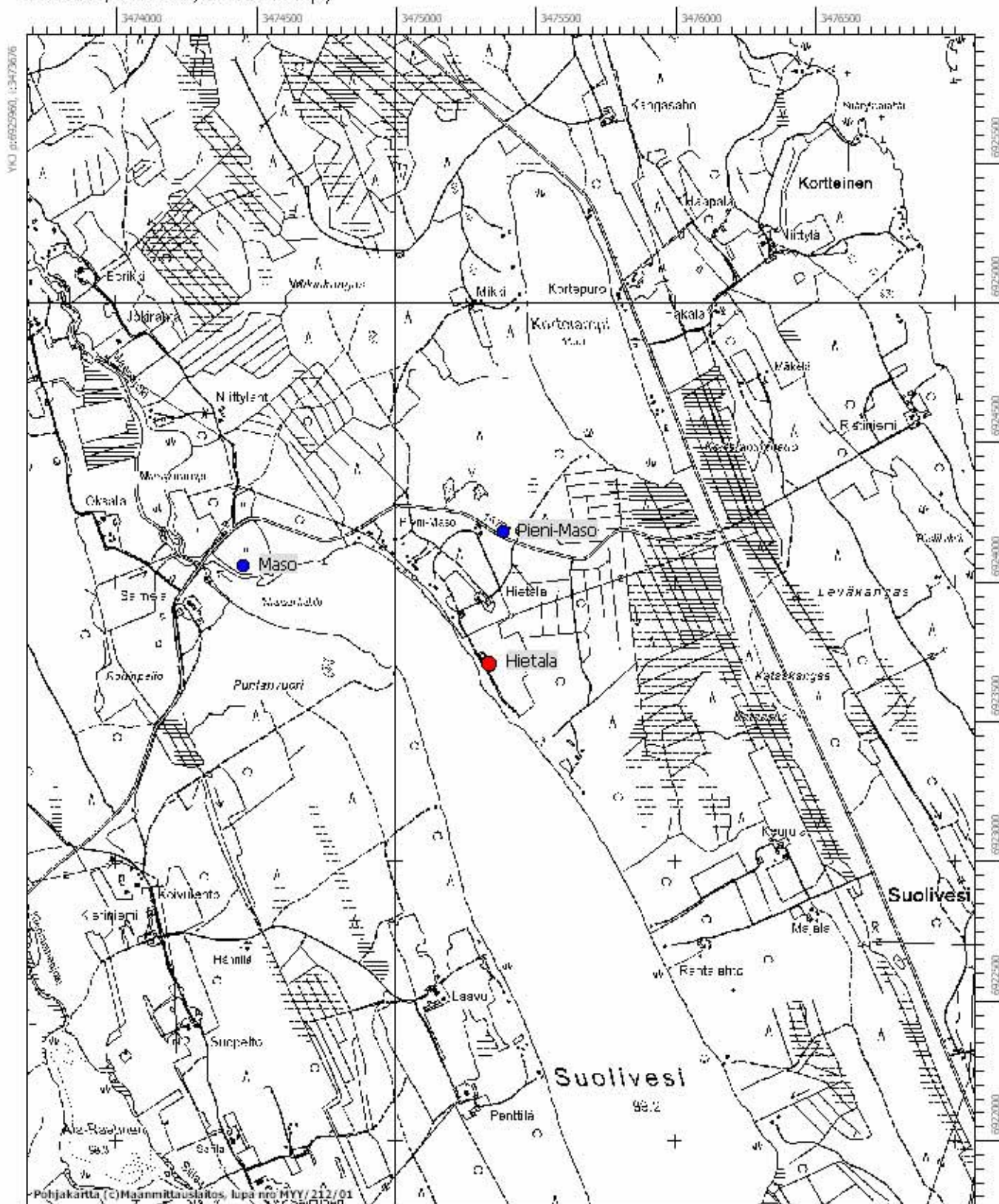

Hankasalmen arkeologinen täydennysinventointi

Hietala UUSI 1000008052
6923709/3475332, z= 100 - 105 m mpy

Maso 1000008059
6924060/3474450, z= 100 - 105 m mpy

Pieni-Maso 1000008060
6924180/3475380, z= 120 m mpy

Hankasalmen arkeologinen täydennysinventointi

Veitsiniemi 77010024

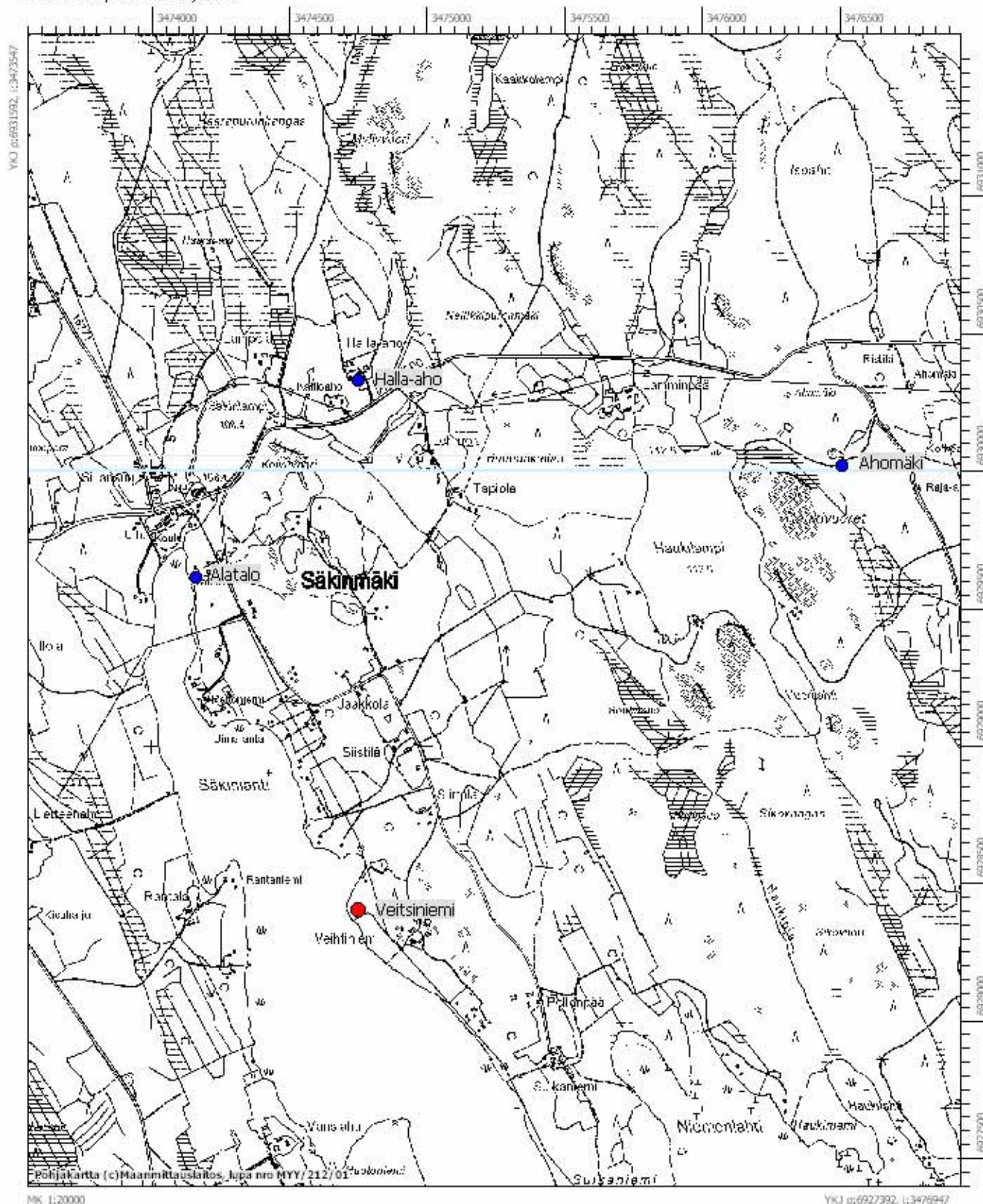
6928400/3474750, z=108 - 112 m mpy

Alatalo UUSI 1000008053

6929614/3474160, z= 110 m mpy

Halla-aho 1000008061

6930330/3474750, z= ?

NEGATIIVILUETTELO

Hankasalmen täydennysinventointi

Kuvannut Johanna Seppä 2007

143527	Panoraama. Matilanniemi. Linja merkitty paaluilla peltoon. Lounaasta.
143528	Panoraama. Matilanniemi. Linja merkitty paaluilla peltoon. Lounaasta.
143529	Peltoa linjan kohdalla Ala-Raatisen rannalla. Koillisesta.
143530	Hietala. Kvartsi-iskoksia hiekkakuopasta. Luoteesta.
143531	Matilanniemi kuvattuna vastarannalta. Idästä.
143532	Vesijohtolinjan eteläpää Suoliveden itärannalla. Lounaasta.
143533	Veitsiniemi. Koekuopitusta linjalla. Idästä.
143534	Panoraama. Alatalo. Kvartsi-iskoksia kaivannosta. Idästä.
143535	Panoraama. Alatalo. Kvartsi-iskoksia kaivannosta. Idästä.
143536	Alatalon löytöpaikka kuvattuna lahden pohjukasta. Luoteesta.
143537	Vesijohtotyömaata Halla-ahossa.

DIALUETTELO

Hankasalmen täydennysinventointi

Kuvannut Johanna Seppä 2007

60310	Matilanniemi. Linja merkitty paaluilla peltoon. Lounaasta.
60311	Hietala. Kvartsi-iskoksia hiekkakuopasta. Luoteesta.
60312	Veitsiniemi. Koekuopitusta linjalla. Idästä.
60313	Alatalo. Kvartsi-iskoksia kaivannosta. Idästä.
60314	Alatalon löytöpaikka kuvattuna lahden pohjukasta. Luoteesta.

HANKASALMEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI
Johanna Seppä 2007

f 143528 Matilanniemi. Linja merkitty paaluilla peltoon. Lounaasta.

f 143531 Matilanniemi kuvattuna vastarannalta. Idästä.

HANKASALMEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI
Johanna Seppä 2007

f 143530 Hietala. Kvartsi-iskoksia hiekkakuopasta. Luoteesta.

f 143533 Veitsiniemi. Koekuopitusta linjalla. Idästä.

HANKASALMEN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI
Johanna Seppä 2007

f 143534 Alatalo. Kvartsi-iskoksia kaivannosta. Idästä.

f 143536 Alatalon löytöpaikka kuvattuna lahden pohjukasta. Luoteesta.

Kuv. J. Seppä 2007